Lietas Nr. C28483312
Lietas arhīva Nr. C-2551-13/10

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesa:

tiesnese G.Viļumsone

izskatīja rakstveida procesā 2013.gada 31.oktobrī civillietu Nordea Bank Finland Plc Latvijas filiāles, reģ.Nr. 40003486767, maza apmēra prasībā pret /pers. C/, personas kods /personas kods/, par parāda, līgumisko lietošanas procentu, līgumsoda piedziņu.

Aprakstošā daļa

Nordea Bank Finland Plc. Latvijas filiāles, reģ.Nr. 40003486767, kuru pārstāv sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Credireform Latvijā", reģ. nr. 40003255604, pārstāvis /pers.N/ 2012.gada 6.decembrī iesniedza tiesā maza apmēra prasību pret /pers. C/ par parāda, līgumisko lietošanas procentu un līgumsoda piedziņu.

Prasības pamatojums:

-akciju sabiedrība Nordea Bank Finland Plc Latvijas filiāle un /pers. C/ 2008.gada 2.jūnijā noslēdza MasterCard kredītkartes līgumu privātpersonai. Saskaņā ar šo līgumu, prasītājs nodrošināja atbildētāju ar aizdevumu ar noteiktu bankas apstiprinātu limitu līdz Ls600. Ar līgumu nodibinātā saistība paredz, ka aizņēmējs saņem un izmanto bezskaidras naudas norēķiniem kredītkarti MasterCard (apgrozījuma kredītkarte), kura piesaistīta norēķinu kontam LV43NDEA0000081819278. Aizņēmēja ir tiesīga izmantot aizdevuma summu kredītlimita apmērā veicot norēķinus par pirkumiem ar kredītkarti/izņemt skaidru naudu bankomātos, un veikt aizdevuma summas atmaksu ar brīvu atmaksas termiņu, nepārsniedzot atļauto kredītlimitu. Par aizdevuma summas izmantošanu atbilstoši „Vispārīgajiem noteikumiem par Starptautiskajām MasterCard un Starptautiskajām Maestro kartēm" 4.1.punkta un 4.7.4.punkta noteikumiem aizņēmējs ir apņēmies maksāt aizdevējam procentus, atbilstoši procentu likmei, kas ir noteikta aizdevēja pakalpojumu cenrādī, kā arī par bankas pakalpojumiem atbilstoši aizdevēja pakalpojumu cenrādim. Atbilstoši minēto noteikumu 2.5.2.punktam aizņēmējs ir apņēmies nodrošināt, pietiekamas naudas summa pieejamību kartes kontā, kas vienāda ar darījuma summu un pakalpojumu cenrādī norādītajām maksām par darījuma veikšanu un atbilstoši karšu noteikumu 4.2.punktam aizņēmējs ir apņēmies nodrošināt pietiekama atlikuma pieejamību kredītkartes kontā, lai nodrošinātu samaksu par aizdevēja pakalpojumiem un blakus prasījumiem. Tas nozīmē, ka iztērētās aizdevuma summas, procentu, līgumsodu, bankas pakalpojumu kopsumma nedrīkst pārsniegt piešķirtā kredītlimita summu. Tā kā aizņēmējs pieļāva kredīlimita pārtēriņu, tad atbilstoši karšu noteikumu 4.7.2.punkta noteikumiem aizdevējs izmantoja pielīgtās tiesības un pieprasīja aizņēmējam atmaksāt aizdevējam izmantoto kredīta limitu un visus ar apgrozījuma kredītkarti saistītos maksājumus. Atbilstoši karšu noteikumu 4.7.8.punktam aizņēmēja veiktie maksājumi vispirms tiek ieskaitīti līgumsoda dzēšanai, pēc tam procentu atmaksai, un visbeidzot izmantotā kredīta limita dzēšanai, kā arī atbilstoši karšu noteikumu 4.4.punkta noteikumiem aizdevējs bez aizņēmēja iepriekšējas piekrišanas ir tiesīgs debetēt kartes kontu par aizņēmēja nenomaksātajām summām saskaņā ar līgumu un pakalpojumu cenrādi. Līdz ar to aizņēmēja veiktie maksājumi ir ieskaitīti procentu dzēšanai un bankas pakalpojumu apmaksai līdz dienai, kad aizņēmējs ir veicis pēdējo iemaksu kartes norēķinu kontā, kā arī debetējis kartes kontu līdz pieļautā ktedītlimita summai. Kartes norēķinu konta slēgšanas dienā 30.08.2010. aizņēmēja neatmaksātā parāda summa bija Ls 643,78, t.i.,:

- Ls 600 pamatparāds;

- Ls 40,08 nolīgtie procenti, likme 25% gadā, par laika posmu 01.04.2010.-30.08.2006.;

- Ls 3,70 līgumsods par kredītlimita pārsniegšanu, līgumsoda procentu likme 72% gadā, par laika posmu 01.06.2010.- 30.08.2006.

Tā kā aizņēmējs joprojām izmanto pamatparāda summu Ls 200, tad aizdevējs ir tiesīgs aprēķināt nolīgtos procentus par laika posmu no 30.08.2010. līdz 26.11.2012, t.i., par 819 dienām pēc likmes 25% gadā, procentu suma ir Ls 341,25. Tā kā aizņēmējs joprojām nav samaksājis aizdevējam naudas summu, kas pārsniedz kredītlimitu, tad saskaņā ar karšu noteikumu 4.7.5.punktu, aizņēmējs ir apņēmies maksāt aizdevējam nokavējuma līgumsodu par ar apgrozījuma kredītkarti saistīto maksājuma kavēšanu, kas atbilstoši cenrādim ir noteikts 72% no savlaicīgi neapmaksātās summas. Aizdevējs ir aprēķinājis līgumsodu no kredītlimita pārsniegtās summas Ls 43,78 par laika posmu no 30.08.2010. līdz 26.11.2012, t.i., par 819 dienām, līgumsoda summa Ls 71,71. Kopējā prasības summa ir Ls 1056,74, t.i.,:

- Ls 600 pamatparāds;

- Ls 381,33 nolīgtie procenti, procentu likme 25% gadā, par laika posmu 01.04.2010.- 26.11.2012.;

-Ls 75,41 līgumsods, līgumsoda procentu likme 72% gadā, par laika posmu 01.06.2010.-26.11.2012.;

06.07.2010. aizdevējs ir nosūtījis aizņēmējam paziņojumu par nepieciešamību atmaksāt parādu, atbildētājs nav reaģējis uz paziņojumu, nav cēlis iebildumus par parāda summu, nav veicis samaksu.

Prasības pamatojumam norādīts Civillikuma 1587., 1590.pants, 1591., 1651., 1652.panta I .daļas 3.punkts, 1716., 1717., 1720.panta 2.punkts, 1753., 1756., 1757., 1934., 1943., 1945., 1946.pants.

Prasībā lūgts:

-piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam galveno parādu Ls 600, nolīgtos procentus Ls 381,33, līgumsodu Ls 75,41, tiesas izdevumus par valsts nodevu Ls 151,42, par lietas izskatīšanu saistītiem izdevumiem Ls3,30, par sludinājuma ievietošanu Ls 11.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 250.[21] panta noteikumiem uz prasītāja norādīto atbildētājas pēdējo dzīvesvietu tika izsūtīts prasības pieteikums ar lūgumu 30 dienu laikā no prasības pieteikuma saņemšanas dienas iesniegt Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā rakstveida paskaidrojumus. Minētajā termiņā atbildētājas paskaidrojumi Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā nav saņemti, un no norādītās adreses tiesas paziņojums saņemts atpakaļ. Atbildētāja /pers.C/ savlaicīgi un likumā paredzētajā kārtībā ar sludinājumu laikrakstā „Latvijas Vēstnesis" tika informēta par lietas izskatīšanu rakstveida procesā.

Motīvu daļa

Novērtējot lietas materiālus un pierādījumus, prasība daļā par pamatparāda piedziņu - atzīstama par pamatotu un apmierināma, daļā par līgumisko lietošanas procentu piedziņu un līgumsoda piedziņu – atzīstama par nepamatotu un noraidāma sekojošu apsvērumu dēļ:

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.pantu, katrai pusei ir jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā atsaucas kā uz savu prasījumu un iebildumu pamatojumu. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 192.pantu, prasības izskatīšana notiek, nepārsniedzot prasījuma robežas.

Starp akciju sabiedrības Nordea Bank Finland Plc Latvijas filiāli un /pers. C/ 2008.gada 2.jūnijā noslēgts MasterCard kredītkartes līgums privātpersonai. Saskaņā ar šo līgumu, prasītājs nodrošināja atbildētāju ar aizdevumu ar noteiktu bankas apstiprinātu limitu Ls 600, savukārt, atbildētāja apņēmās nodrošināt pietiekama atlikuma pieejamību kontā, saskaņā ar Vispārīgo noteikumu 4.2 punktu. Saskaņā ar noslēgto līgumu prasītājs pildīja savas saistības un veica aizdevuma limita ieskaitīšanu atbildētāja kontā, savukārt atbildētāja savas saistības nepildīja un tā rezultātā izveidojās parāds. Atbildētājas pamatparāds par MasterCard kredītkarti bija Ls 600. Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu, tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma. Civillikuma 1943.pantā noteikts, ka aizņēmējam jāatdod tāda pati summa, kādu viņš saņēmis. Civillikuma 1838.pants nosaka, ka samaksa izdarīta, jāpierāda tam, kas to apgalvo. Atbildētāja nav apstrīdējusi aizdevuma pamatsummu, nav izpildījusi saistības un prasītājam bija tiesības pieprasīt parāda atmaksu. Līdz ar to prasība pret /pers. C/ par parāda piedziņu atzīstama par pamatotu un apmierināma neatmaksātā MasterCard Futbola Karte kredīta parāda summas Ls 600 apmērā.

Tā kā atbildētāja pieļāva parādu, tad iestājās maksājuma termiņa nokavējums. Lietojuma procentu likme prasībā norādīta 25 % gadā, kā pamatojumu norādot Vispārīgo noteikumu par starptautiskajām Master Card un starptautiskajām Maestro kartēm 4.7.4.punktu un cenrādi privātpersonām, un lūdzot piedzīt nolīgtos procentus Ls 381,33. Vispārīgie noteikumi par starptautiskajām Master Card un starptautiskajām Maestro kartēm un starp pusēm noslēgtais MasterCard kredītkartes līgums privātpersonām nesatur noteikumus par prasības pieteikumā minēto procentu apmēru 25%. Aizdevēja cenrādis lietā nav iesniegts. Prasībā norādītais lietojuma procentu 381,33Ls apmērs sasniedz 63,5 % no pamatparāda summas.

Saskaņā ar Civillikuma 1765.pantu, procentu apmērs cieši jānosaka aktā vai darījumā; ja tas nav darīts, kā arī tajā gadījumā, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tas ir seši no simta gadā. Saskaņā ar Civillikuma 1508.pantu, saudzīgākam tiesiska darījuma iztulkojumam dodama priekšroka pret citiem un uz tā pamata priekšroka ir tam, kurš vismazāk saista parādnieku. Tādējādi prasībā norādītais lietojuma procentu apmērs atzīstams par nesamērīgu, neapspriestu un patērētāja tiesībām neatbilstošu, līdz ar to prasība šajā daļā ir atzīstama par nepamatotu un noraidāma. Prasība par likumisko procentu piedziņu lietā nav celta.

Prasībā norādīts, ka atbildētājas norēķinu konts ticis slēgts 2010.gada 30.augustā, izmantojot prasītāja pielīgtās tiesības vienpusēji lauzt līgumu atbildētājas saistību neizpildes gadījumā. Tādējādi 2010.gada 30.augusts atzīstams par līguma laušanas laiku.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2013.gada 30.janvāra spriedumā Nr.SKC-644/2-13 izteiktajām tēzēm, - ja tiek izmantotas pielīgtās tiesības lauzt līgumu pirms termiņa, līgumam izbeidzoties pirms termiņa, zūd arī līgumiskais pamats pielīgto procentu un līgumsoda aprēķināšanai un piedziņai atbilstoši līguma nosacījumiem, jo nav nekāda tiesiska pamata to piemērošanai pēc līguma izbeigšanās. Līgumiskie procenti un līgumsods gadījumos, kad līdzējs tiesīgi atkāpjas no līguma, ir atlīdzināmi līdz brīdim, kad līgums beidz pastāvēt. Pušu starpā noslēgtais līgums izbeigts no prasītāja puses ar konta slēgšanu 2010.gada 30.augustā.

Pēc tam, kad līgums ir ticis lauzts, nav vairs nekāda pamata pielīgto procentu un līgumsoda piedziņai. Taču prasības pietikumā lūgts piedzīt procentus arī par laika posmu pēc līguma laušanas 01.04.2010.-26.11.2012. No prasības pietikuma izriet, ka veiktie maksājumi pirmkārt ieskaitīti procentu un līgumsoda dzēšanai.

Saskaņā ar bankas „Vispārīgajiem noteikumiem par starptautiskajām MasterCard un starptautiskajam Maestro kartēm" 4.5.3.punktu, par maksājumu neveikšanu ir jāmaksā nokavējuma līgumsods. Prasības pieteikumā norādītais līgumsods uz prasības pieteikuma iesniegšanas dienu aprēķināts par 819 kavētām dienām – kopā 75,41 Ls, aprēķinot to 72 procentu apmērā no nokavētā maksājuma summas gadā. Līgums sastādīts standartveidā, ar atsauci uz atbildētājas iepazīstināšanu ar Vispārīgajiem noteikumiem – izteikti sīkā drukā, līdz ar to atzīstams par pušu neapspriestu noteikumu. Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punktu, /pers. C/ kā patērētājam līgumā noteikts neproporcionāli liels līgumsods 72% gadā no neiemaksātās summas, – tas

uzskatāms par netaisnīgu līguma noteikumu. Bez tam līgumsods aprēķināts par laika posmu pēc līguma laušanas 2010.gada 30.augusta. Līgumā nav atrunas, ka līgumsoda apmērs būtu iepriekš apspriests ar patērētāju /pers. C/, līdz ar to, saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 5.panta otro daļu, 6.panta trešo daļu, piekto daļu, sesto daļu, neapspriestie līgumsoda nosacījumi minētajā līgumā nav atzīstami par atbilstošiem Patērētāju tiesību aizsardzības likuma patērētāja kreditēšanas noteikumiem, nostāda patērētāju neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām, līgumā pārkāpts pušu tiesiskās vienlīdzības princips.

Starp pusēm noslēgtā 2006.gada 13.novembra Master Card kredītkartes privātpersonām kartes līgumā norādīta kredīta limita summa 600 Ls, kopējais diennakts limits 1195 Ls, taču tajā tiešā veidā nav pielīgti lietošanas procenti un līgumsods, bet atsauce uz Vispārīgiem Noteikumiem par Norēķinu Kontiem, ir izteikti sīkā drukā, standartveidā, nav pievienoti pierādījumi, ka šie dokumenti būtu abu pušu atsevišķi parakstīti, līdz ar to tie atzīstami par pušu iepriekš neapspriestiem.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta astotajā daļā paredzētas sekas, kas iestājas, ja tiek konstatēti netaisnīgi līguma nosacījumi, un proti, ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtajā līgumā ietvertie netaisnīgie noteikumi nav spēkā no līguma noslēgšanas brīža, bet līgums paliek spēkā, ja tas var pastāvēt arī turpmāk, kad izslēgti netaisnīgie noteikumi. Tādējādi, atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likuma noteikumiem, starp pusēm noslēgtā 2008.gada 2.jūnija Master Card kredītkartes līgumā privātpersonām ietvertie netaisnīgie noteikumi nav atbilstoši likumam no līguma noslēgšanas brīža un nav saistoši atbildētājai.

LR Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2008.gada 14.maija spriedumā Nr. SKC-212 izteikts viedoklis, ka līgumsodam ir sodīšanas un zaudējumu atlīdzināšanas funkcija; gadījumos, kad no lietas apstākļiem secināms, ka līgumsods pēc tā apmēra, salīdzinot ar iespējamiem pārkāpuma izraisītajiem zaudējumiem, veic galvenokārt sodīšanas funkciju, tā piemērošana vērtējama atbilstoši vispārējiem sodīšanas rakstura tiesisko līdzekļu piemērošanas principiem, tostarp soda samērīguma un taisnīguma principiem. Sakarā ar likuma tieša norādījuma neesamību jautājums par līgumsoda samērīgumu un taisnīgumu izlemjams pēc tiesas ieskata saskaņā ar Civillikuma 5.pantā norādīto taisnības apziņu un vispārējiem tiesību principiem.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta vienpadsmitā daļa nosaka, ka tiesa, izšķirot strīdu vai veicot citas no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtā līguma izrietošās procesuālās darbības, izvērtē līguma noteikumus un strīda atrisināšanai attiecībā uz patērētāju nepiemēro līgumā ietvertos netaisnīgos noteikumus. Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punktu par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas uzliek patērētājam, kurš neizpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu. Līgumsoda aprēķina veids ir nesamērīgs ar patērētāja kreditēšanas aizdevuma līguma mērķi un līgumsoda funkciju – disciplinēt saistības izpildi, bet nevis pārmērīgi sodīt aizņēmēju. Ņemot vērā pastāvošo judikatūru un Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.pantu, prasībā norādītais līgumsods 75,41 Ls par laiku, kas pārsniedz līguma laušanas laiku un pēc noteikumiem, kuri uzskatāmi par pušu neapspriestiem, ir atzīstams par patērētāja tiesības pārkāpjošu.

Līdz ar to prasība pret /pers. C/ daļā par parāda piedziņu – atzīstama par pamatotu un apmierināma, prasība daļā par līgumsoda un r kredīta lietošanas procentu piedziņu – atzīstama par nepamatotu un ir noraidāma.

Tiesāšanās izdevumi no atbildētājas prasītāja labā piedzenami atbilstoši prasījumu apmierinātajai daļai – par valsts nodevu 90 Ls, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3,30 Ls, par atbildētāja aicināšanu ar sludinājumu laikrakstā „Latvijas Vēstnesis" 11 Ls, kopā 104,30 Ls.

Nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš desmit dienas par naudas summu un tiesāšanās izdevumu piedziņu, sākot no sprieduma spēkā stāšanās.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8.pantu, 41.panta pirmo daļu, 189.-193.pantiem, 195.pantu, 204.^{1}pantu, 250.^{27}pantu, tiesa

nosprieda:

Nordea Bank Finland Plc. Latvijas filiāles, reģ.Nr. 40003486767, maza apmēra prasību pret /pers. C/, personas kods /personas kods/, daļā par parāda piedziņu - apmierināt, prasību daļā par lietošanas procentu un līgumsoda piedziņu - noraidīt.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, Nordea Bank Finland Plc. Latvijas filiāle, reģ. nr.40003486767, labā pamatparādu 600 Ls (seši simti latus), tiesas izdevumus 104,30 Ls (vienu simtu četrus latus 30 santīmus).

Noteikt sprieduma labprātīgas izpildes termiņu desmit dienas par naudas summu un tiesāšanās izdevumu piedziņu, sākot no sprieduma spēkā stāšanās.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 (trīsdesmit) dienu laikā pēc sprieduma pasludināšanas, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīga pilsētas Kurzemes rajona tiesā.

Pilns spriedums sastādīts 2013.gada 31.oktobrī.

Tiesnese G.Viļumsone